

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinæ Vtrivsque Signatvræ Referendarii
Compendium Omnium Operum de Theologia Morali,
omnibusque conscientiæ nodis**

Bonacina, Martino

Coloniæ Agrippinæ

Cambium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41152

A D D I T I O.

Blasphemia intetdum est cum hæresi, & tunc blasphemans est hæreticus. Publicam blasphemiam gravissimè puniunt Canones Leg *Tolet*. Blasphemantur etiam Sancti, & ipsa Sanctorum Regina, Dei Mater Virgo Maria. Hoc facientes mortiferè peccant, & Canonum poenis sunt subiecti.

Imprecari malum homini ex animo lethalis noxa est, exterius tantum venialis.

Maledicere creaturis etiam ratione carentibus, eâ mente, quia sunt Dei, mortalis blasphemia est; maledicere, quia sunt alicujus hominis, ex animo, idem crimen est; maledicere autem irrationabilibus, secundum se, venialis culpa: maledicere, ratione mali illati, actus licitus.

Inhonorare Deum, vel Sanctos, imagines sacras pedibus terere, sacras Reliquias spernere, actus injuriosos in Deum agere, impietatis crimen est, cui si error intellectus accedat, hæresis est.

Blasphemo membra quædam divinitus reserata narrat Niceph. Callist. *lib. 18. cap. 33. Hist. Eccl.* De blasphemia, & blasphemorum poena Petr. Gregor. Tholos. *lib. 33. cap. 12. Syn-tagm. ur. juram.*

C.

Cambium.

1. **D**E *cambium* intellige contractum quo pecunia pro pecunia permutatur. Duplex est, reale seu verum, quo una pecunia reverà cum alia commutatur; & siccum, quod non est verum cambium, sed fingitur & simulatur cambium, & est mutuuum sub imagine cambij realis; ut accidit, quando campfor pecuniam tradit campfario solvendam in eodem loco, in quo eam tradit, confectis litteris ad locum distantem, ad quem reverà litteræ non mittuntur, vel si mittuntur, nihil operantur, ac si non mitterentur, eò quòd campfor sciat campfarium non habere pecuniam actu aut potestate in eo loco ad quem litteræ mittuntur: & hujusmodi cambium siccum illicitum est & usurarium, cum in eo accipiatur lucrum ob mutuuum. *tom. 2. de Contractibus, disp. 3. qu. 5. punct. 1. & 2.*

E 4

2. *Aut*

2. Rursus cambium reale duplex est: minutum, & locale, seu per litteras. Cambium minutum, est contractus, quo minora numismata permutantur cum maioribus, aut majora cum minoribus; & hoc non est illicitum vel usurarium, quia non accipitur lucrum ob mutuum. Sed ob has causas, nimirum propter officium cambiendi, lucrum cessans, quod campfor aliàs recepisset, si pecuniam ad cambium non dedisset, ob laborem numerandi, qui est pretio æstimabilis, maxime si magna pecuniæ quantitas cambienda est, ob expendibilitatem seu commoditatem unius monetæ in numerando, ob antiquitatem monetæ, quæ pluris æstimari solet, quàm nova, *Ibid. n. 3.*

3. Qui pecuniam adulterinam exigit scienter, vel ex inadvertentia & ignorantia, non potest illam expendere, cum sit vitiosa; res autem vitiosa, saltem notabiliter, non potest alteri tradi vitio non detecto. *Ibid. n. 4.*

4. Famulus vel procurator, qui à suo domino accepit pecunias aureas vel argenteas, ad solvendum creditoribus, vel ad emendas res necessarias, si eas permutet cum vilioribus, aut det ad cambium, potest lucrum inde acceptum sibi retinere, cum huiusmodi lucrum sit fructus industriæ suæ factæ periculo & industriâ illius: limita tamen modò dominus pecuniæ nullum ob huiusmodi commutationem vel negotiationem damnum patiatur. *Ibid. n. 5.*

5. Non est usurarium vel illicitum cambium locale reale, seu per litteras, quo campfor accipit hic Mediolani pecuniam cum certo lucro, ut eam alibi solvat; ut si hic Lugdunà me accipiat centum & quinque, ut mihi in Flandria solvat centum. Idem dicendum de cambio reali locali, quo campfor dat pecuniam hic Mediolani campfario, ut eam alibi recipiat cum certo lucro: ut si det mihi centum Parisiis, recepturus Romæ centum, & aliquid supra centum, *Ibid. n. n. 6. & 7.*

6. Cambium reale per litteras cum recambio, quo litteræ mittuntur ad locum præfixum; ex. gr. Placentiam, ibique sortiuntur effectum; deinde Placentiæ conscribuntur aliæ litteræ, quibus pecunia Mediolanum recambitur, non videtur usurarium, vel contra justitiam; cum non sit mutuum, nec cambium siccum, sed reale, in quo pecunia præsens permutatur cum absente. Ad cambium reale ex constitutione Pii V. requiritur, ut campfarius litteras scribat, quæ mittantur,

tur,

tur, & non referantur inanes, nec contrahentes confingant celebrare cambia ad proximas nundinas, vel ad alia loca, ut non fiat pactum de certo & determinato interesse lucri cessantis, vel damni emergentis solvendo à campfario, si non solvat tempore constituto; quamquam hoc lucrum & interesse exigere potest, postquam campfarius fuerit in mora solvendi debito tempore; nihilominus Summus Pontifex non vult hoc deduci in pactum; ut campfor non protrahat terminum solutionis ob pactum recipiendi lucrum; ut non detur ad cambia nisi pro nundinis proximis, vel pro terminis proximis, juxta consuetudinem & usum locorum; aut si detur pro secundis aut tertiis nundinis, non ob id plus exigatur, quam exigeretur, si pecunia daretur ad proximas tantum nundinas, ut non statuantur termini ad solvendum longiores, quam postulet distantia locorum. *Ibid. n. 8. & 9.*

7. Non videtur damnandum cambium, quo quis alteri tradit pecuniam sibi solvendam alio loco, quam ubi fiunt nundinae, cum eo lucro, quod solvitur ad proximas nundinas; modo tamen tanta sit distantia, quanta est inter locum in quo nundinae celebrantur, & campfor nesciat, aut probabiliter non credat pecuniam plus valere in eo loco, ubi solutio sibi facienda est, quam valeat in nundinis. alioquin videretur excedere in pretio; quod pretium, seu valor cambij potest augeri, vel minui propter majorem vel minorem pecuniae aestimationem, quae oritur ex copia vel inopia pecuniae; aut ex multitudine vel paucitate cambientium & campfariorum. *Ibid. n. 13. & seqs.*

8. Licitum est uni cambientium, ei nimirum, qui ab altero praeventur, recipere mercedem cambij ab altero, quando uterque ex eo cambio reportat aequale commodum, & onus. *Ibid. num. 25.*

A D D I T I O.

Permutari potest pecunia cum altera diversi metalli cum lucro moderato.

De cambiis multa Molin. Lop. Mercat. Nav. Garz. à c. 30. & alii multi, Cor. p. 4 Joan. Medin. de restit. Bannes in 2. 2. q. 78. art. un. Sylv. usura q. 6. 7. Cajet.

Aureus, cujus pretium aestimatur undecim Julis, potest dari pro duodecim: est enim illa pretii taxatio facta ad emptiones, non permutationes.

Sot. *l.c.* Tol. *s.c.* 1. n. 7.

Plus valet pecunia præsens loco, quàm absens; item cum multi accipiunt ad cambium, & pauci dant: item ob metallum, figuram, pondus, temporis occasionem, dubium de valoris mutatione, raritatem, aut dantis incommodum, quæ considerari oportet, ne facillè cambia, quæ sunt in usu, damnentur.

Tol. *l.c.c.* 54. n. 2 Nav. *l.c.n.* 194.

In cambio lucrari solet, qui rogatur pecuniam accipere alibi reddendam, vel dari alibi recipiendam; illic enim velut transfert ad locum ubi reddenda, hic autem velut à loco ubi recipienda.

Tol. *l.c.c.* 53. num. 6.

Cambio lucrari etiam ei licet, qui alioqui non habet ordinarium campforis officium, sed ex occasione oblata facit.

Tol. *l.c.c.* 51. n. 9. ex Sot.

Etiam in eodem regno licet cambium, per litteras, et si id lex aliqua prohibeat: præsumit enim fraudem, quæ si absit, non intendit prohibere. Idemque dicendum de cambis omnibus alioqui licitis, aut cambiorum licitis conditionibus, si lege aliquâ prohibeantur: cessante enim fraude, quam lex præsumit, fieri possunt, nisi ex ipsa lege, vel consuetudine constet oppositum.

Nav. *l.c.n.* 290.

Cambium quod fit sustinente campforio procuratore duas personas in nundinis, scilicet creditoris & debitoris, quod vulgò dicitur, *Colla vi corso*, est à Pio approbatum, in Bulla quadam data ad Bononienses.

Cambium est permutatio negotiationis, numisima pro numismate. Triplex est permutatio. Prima, quæ res rebus permutantur. Secunda, quæ res pecuniâ permutantur. Tertia, quæ numisima, numismatis. Permutatio nummorum negatoria cum spe lucri, cambium dicitur, cujus species sunt quatuor.

Prima, cambium minutum, cum majores pecuniæ promiõribus, vel minores pro majoribus dantur cum lucro aliquo

Secunda, cambium siccum, cum campfor dat alicui pecunias, ut eas cum lucro in eodem loco, post aliquod tempus restituat, prout valebunt in loco aliquo remoto, tempore solutionis.

Tertis,

Tertia, cambium per litteras, cum quis dat campfori pecunias, ut eas in alio loco verè accipiat, prout ibi, statuto tempore, valebunt, à campforis socio.

Quarta, cambium reale, cum campfor dat pecunias alicui in uno loco, ut eas in alio loco restituat.

Numisma, quod consideratur ratione materiæ, & ratione formæ, duplicem habet valorem, alterum ratione materiæ, alterum ratione formæ. Pecuniæ, ut ralls, duplex est usus, 1. ut sit rerum pretium, 2. ut ea fiat permutatio. Cambium in permutatione consistit.

2. Pecunia, ratione materiæ considerata potest locari, permutari, emi, vendi, eo modo, quo posset, si nullo insignita esset numismatis caractere: & quia non consideratur ut rerum pretium, potest aliquando pluris vendi, quàm sit legalis valor: augetur enim pretium, si materia talis pecuniæ sit purior, si rara, si prædita qualitate aliquâ pecuniâ æstimabili, si vendenti chara, & ob emptoris importunitatem vendatur, aliisque de causis.

Pecunia considerata ut rerum pretium, non potest pluris vendi, quàm sit legalis valor. Si verò ad usum permutationis consideretur, potest aliquid accipi ultra valorem, ratione permutationis. Ut hoc iuste fiat, debet abesse falsitas, fraus, ac intercedere iustum pretium.

De iustitia cambij sicc.

Hoc cambium quatuor modis fit. 1. Cum campfor alicui petenti tot nummos dat, ea lege, ut intra certum tempus, solvat juxta valorem, quo stato tempore Venetiis, Florentiæ, aut alibi in nundinis valebunt, si incertum sit, pluris, minorisve pecuniam valituram tempore solutionis, contractus est licitus: at verò, ut modò in usu est, censetur usurarius, & injustus, campfor enim non dat pecuniam, nisi probabiliter certus sit, ea in pluris valituram, & sic lethalis est contractus ad restitutionem obligans. 2. Cum quis à campfore centum nummos petit, campfor autem non vult dare, nisi is accipiat pro Sicilia, aut alio loco remoto, & solvat pretium, quod dari solet pro ejusmodi locis, & nummi sunt reddendi ibi, ubi campfor eos dat. Hoc cambium est usurarium, nisi militet ratio lucri cessantis. 3. Cum campfor dat Petro centum Venetiis solvenda, ubi correspondentes non habet, nec

Petrus